Dierenwelzijnsbeleid

2025-2035

Gemeente Bergen op Zoom

Dierenwelzijnsbeleid

2025-2035

Inhoud

Inleiding 5

Dierenwelzijn 5

Bergse visie op dierenwelzijn 5

Doel van het dierenwelzijnsbeleid 6

Juridische kaders 6

1. Wet dieren 6
2. Burgerlijk Wetboek 6
3. Wet natuurbescherming 7
4. Algemene wet bestuursrecht 7
5. Gemeentelijke regelgeving 7
6. Wet Veiligheidsregio's 7
7. Overige wet- en regelgeving 7

Handhaving van de wettelijke regels 8

Uitvoering van het dierenwelzijnsbeleid 8

Leeswijzer 8

3. Gezelschapsdieren 9

3.1 Bewustwording 9

3.2 Verantwoorde verkoop 9

3.3 Opvang 9

3.4 Vroegsignalering 9

3.5 Honden 10

3.6 Katten 10

3.7 Vuurwerk 10

3.8 Rampenplan 10

4. Zwerfdieren 12

4.1 Opvang 12

4.2 Vrijwilligers en maatschappelijke betrokkenheid 12

4.3 Preventie door informatie en educatie 12

5. (Bedrijfsmatig) gehouden dieren 13

5.1 Schuilstallen 13

5.2 Kinderboerderijen en dierenweides 13
5.3 Dieren en evenementen 13
6. Wilde dieren 15
6.1 Bescherming van wilde vogels 15
6.2 Voorkomen van wildaanrijdingen 15
6.3 De opvang van gewonde of zieke wilde dieren 15
6.4 Jacht, populatiebeheer en schadebestrijding 15
6.5 Openbaar water en (sport)vissen 15
7. Dierenwelzijn en gemeentelijk beleid 17
7.1 Dierenwelzijnstafel 17
7.2 Voorbeeldfunctie gemeente 17
7.3 Natuurinclusief bouwen in en beheer van de openbare ruimte 17
7.4 Gemeentelijk Rioleringsplan, beheer waterwegen en waterkwaliteit 17
Bijlage 1 Doelstellingen en Maatregelen - Gezelschapsdieren 19
Bijlage 2 Doelstellingen en Maatregelen - Zwerfdieren 20
Bijlage 3 Doelstellingen en maatregelen - (Bedrijfsmatig) gehouden dieren 21
Bijlage 4 Doelstellingen en maatregelen – Wilde dieren 22

Inleiding

Voor u ligt het Dierenwelzijnsbeleid 2025–2035 van de gemeente Bergen op Zoom. Dit beleidsdocument is tot stand gekomen na een zorgvuldig en breed gedragen proces. In het bestuursakkoord Samen Bergen Verzetten (2022–2026) is opgenomen dat het college een startnota dierenwelzijn zou opstellen. Deze nota is op 1 juli 2024 aan de gemeenteraad aangeboden. Vervolgens is op 19 juni 2025 een conceptversie van het beleid voor een gevoelspeiling voorgelegd aan de raad. In de daaropvolgende fase is het beleid verder aangescherpt op basis van inbreng van de gemeenteraad, inwoners, maatschappelijke partners, het maatschappelijk middenveld en diverse deskundigen.

Dierenwelzijn is een belangrijk en veelzijdig onderwerp binnen onze gemeente. Het raakt aan uiteenlopende beleidsvelden zoals evenementen, groenbeheer, hondenbeleid, natuurbescherming, natuur- en milieueducatie en openbare orde en veiligheid. In lijn met de werkwijze ‘van buiten naar binnen’ zijn bij de ontwikkeling van dit beleid gesprekken gevoerd met experts en betrokken partijen.

Ook op maatschappelijk niveau neemt de aandacht voor dierenwelzijn toe. Veel Nederlanders vinden dat mensen de verantwoordelijkheid hebben om goed voor dieren te zorgen en erkennen dat dieren een eigen, intrinsieke waarde hebben. Daarnaast is het bekend dat gezelschapsdieren een positieve invloed kunnen hebben op onze fysieke en mentale gezondheid. Deze maatschappelijke ontwikkeling wordt ondersteund door landelijke regelgeving: het verbod op wilde dieren in circussen, richtlijnen voor het gebruik van dieren bij evenementen en de landelijke chipplicht voor honden zijn daar voorbeelden van. Ook lokaal is er vooruitgang geboekt, zoals de herziening van het contract voor dieren(nood)opvang met Stichting Arduin.

Tegelijkertijd is er ook bewustzijn voor de complexiteit van het onderwerp. Niet alle dieren worden even positief ontvangen, sommige soorten worden als hinderlijk ervaren of zelfs als plaagdieren bestempeld. Andere dieren worden ingezet voor productie en consumptie. Desondanks staat voorop dat ieder dier recht heeft op een goede behandeling en zorg, zoals ook wettelijk is verankerd.

Met dit beleid wil de gemeente Bergen op Zoom haar visie op dierenwelzijn omzetten in concreet handelen. De ambities zijn vertaald in doelstellingen, die op hun beurt verder worden uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Afhankelijk van het thema en de context pakt de gemeente daarbij verschillende rollen op: regisserend, informerend, faciliterend of stimulerend, altijd met oog voor maatschappelijke ontwikkelingen en financiële haalbaarheid.

Met dit beleid beoogt Bergen op Zoom het dierenwelzijn binnen de gemeente verder te versterken en onnodig dierenleed zoveel mogelijk te voorkomen.

Dierenwelzijn

Dierenwelzijn heeft betrekking op de gezondheid en het geestelijk welbevinden van een dier. Daarbij gaat het over alle dieren: gezelschapsdieren, zwerfdieren en dieren zonder kennelijke eigenaar, (bedrijfsmatig) gehouden dieren en wilde dieren. Dierenwelzijn wordt geassocieerd met de door het dier ervaren kwaliteit van leven. De Wet Dieren stelt hierover: “*dieren dienen gevrijwaard te zijn van dorst, honger, onjuiste voeding, fysiek en fysiologisch ongerief, pijn, verwonding of ziekten, angst en chronische stress en dieren moeten een normaal soorteigen gedrag kunnen vertonen.*” Zoals zojuist opgemerkt, heeft de wetgever ook bepaald dat eenieder voldoende zorg voor dieren in acht moet nemen. Duidelijk moge zijn dat voor gehouden dieren andere maatstaven kunnen worden aangelegd dan voor vrijlevende dieren. Bij de laatstgenoemden gaat het vooral over het behoud en zo mogelijk verbeteren van hun leefomgeving.

Bergse visie op dierenwelzijn

Alle dieren gezond en dierenwelzijn als kernwaarde – dat is de Bergse visie. In de gemeente Bergen op Zoom erkennen we dieren als voelende wezens met intrinsieke waarde. Dierenwelzijn is voor ons geen bijzaak, maar een essentieel onderdeel van een duurzame, rechtvaardige en leefbare samenleving.

We streven naar een omgeving waarin huisdieren, landbouwdieren én wilde dieren met respect worden behandeld en hun natuurlijke gedrag zoveel mogelijk kunnen vertonen. Dit vraagt om bewustwording, educatie, preventie en samenwerking.

De gemeente zet zich actief in om dierenleed te voorkomen door middel van voorlichting, ondersteuning van opvanginitiatieven en diervriendelijke oplossingen bij overlast of conflicten. Waar nodig wordt handhavend opgetreden.

Hoewel de primaire verantwoordelijkheid voor dieren bij hun eigenaren ligt, speelt de gemeente een stimulerende en verbindende rol. We faciliteren verantwoord huisdierenbezit, geven voorlichting over dierenwelzijn en zorgen voor goede informatievoorziening via diverse kanalen. Ook dragen we bij aan het beschermen van biodiversiteit en het welzijn van in het wild levende dieren.

Samenwerking met dierenartsen, opvangcentra, handhavers, vrijwilligers en maatschappelijke partners is voor ons essentieel. Alleen samen kunnen we dierenwelzijn structureel verbeteren. Waar de gemeente geen formele bevoegdheid heeft, nemen we een signaalfunctie op ons richting andere overheden en belanghebbenden.

We blijven realistisch in wat we kunnen doen: dierenwelzijn is een belangrijk uitgangspunt, maar binnen de grenzen van onze middelen en bevoegdheden kiezen we voor haalbare maatregelen met aantoonbare impact.

Zo bouwen we in Bergen op Zoom stap voor stap aan een samenleving waarin het welzijn van dieren vanzelfsprekend is.

Doel van het dierenwelzijnsbeleid

De gemeente Bergen op Zoom streeft naar een samenleving waarin dieren met respect worden behandeld en hun welzijn actief wordt bevorderd. Veel gemeentelijke beslissingen en handelingen – bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, natuurbeheer en waterinrichting – kunnen direct of indirect effect hebben op het welzijn van zowel gehouden als in het wild levende dieren.

Het dierenwelzijnsbeleid richt zich daarom vooral op de domeinen waarin de gemeente zelf invloed kan uitoefenen of verantwoordelijkheid draagt.

Om deze ambitie te realiseren, zet de gemeente in op vijf hoofddoelstellingen:

a. Het vergroten van bewustzijn rondom het thema en belang van dierenwelzijn door voorlichting en educatie;
b. Het faciliteren van initiatieven die dierenwelzijn verbeteren;
c. Het aanmoedigen van inwoners en ondernemers om diervriendelijke keuzes te maken;
d. Het geven van het goede voorbeeld door de gemeente zelf;
e. Het intensiveren en structureren van de samenwerking met ketenpartners.

Juridische kaders

Regelgeving op het terrein van dierenwelzijn is vooral een zaak van het Rijk. Daarnaast liggen verschillende verantwoordelijkheden die gaan over of raken aan dierenwelzijn bij de provincie. In deze paragraaf geven we een overzicht van de wet- en regelgeving die relevant is op het gebied van dierenwelzijn.

1. Wet dieren

De Wet dieren heeft de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd), *het Varkensbesluit, het Vleeskuikenbesluit, het Kalverenbesluit en het Honden- en kattenbesluit* vervangen. De *Wet dieren* bestaat onder andere uit het *Besluit en Regeling houders van dieren* waarin algemene regels zijn opgenomen voor het houden van dieren, het doden van dieren en evenementen met (wilde) dieren. De Wet Dieren ziet met artikel 2.1 Dierenmishandeling (‘Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen’) niet alleen toe op gehouden dieren, maar ook op in het wild levende dieren (artikel 7). In lid 6 van artikel 2.1 Dierenmishandeling wordt de zorgplicht genoemd: ‘Eenieder verleent een hulpbehoevend dier de nodige zorg’. De inspecteurs van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) zijn verantwoordelijk voor de handhaving van de Wet dieren, dit in samenwerking met de afdeling van de Dierenbescherming en de (lokale) politie.

2. Burgerlijk Wetboek

In het Burgerlijk Wetboek is in artikel 8, lid 3 boek 5 opgenomen dat de opvang van zwervende en verlaten huisdieren voor rekening van de gemeente is. De gemeente is verplicht gevonden (huis)dieren gedurende een periode van veertien dagen op te vangen.

3. Wet natuurbescherming

Per januari 2017 heeft de Wet natuurbescherming de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet vervangen. Deze wet ziet toe op de bescherming van in het wild levende dieren. In Artikel 1.11 Wet natuurbescherming staat de algemene zorgplicht: 'Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving'. Lid 2 stelt: 'De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

A. Dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
B. Indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of;
C. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt'.

4. Algemene wet bestuursrecht

In geval van huisuitzettingen, detenties of vanwege gezondheidsrisico's heeft de gemeente de wettelijke taak dieren op te vangen voor een periode van 13 weken. De artikelen 5:29 en 5:30 van de Algemene Wet Bestuursrecht zijn van toepassing.

5. Gemeentelijke regelgeving

Gemeenten zijn bevoegd om aanvullende regelgeving vast te stellen om hinder en overlast te voorkomen en bestrijden, de volksgezondheid te bewaken en de openbare orde te handhaven. Aanvullende regelgeving van de gemeente Bergen op Zoom staat omschreven in de Algemene Plaatselijke Verordening (A.P.V.). Toezicht op de naleving van de APV is een taak van de gemeente, die hier toezichthouders voor heeft aangewezen, waaronder de buitengewoon opsporingsambtenaar. Gemeenten zijn (vooralsnog) niet bevoegd om aanvullende regels op het gebied van dierenwelzijn op te stellen.

6. Wet Veiligheidsregio's

In de Wet veiligheidsregio's wordt in artikel 2 en 3 bepaald 'dat Het college van burgemeester en wethouders is belast is met de organisatie van de brandweerzorg, de rampenbestrijding en de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening. Tot de brandweerzorg behoort:

- het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt;
- het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand'.

Het is belangrijk dat een gemeentelijk rampenplan ook het onderwerp 'crisisbeheersing en evacuatie van (huis)dieren' regelt. Bij rampen en andere crisissituaties moet er een draaiboek zijn waarbij voor alle betrokken partijen helder en inzichtelijk is hoe wordt voorzien in de opvang en registratie van (huis)dieren. Duidelijk is geworden dat het rampenplan van de gemeente op het punt van dieren aan actualisering toe is.

7. Overige wet- en regelgeving

Hieronder worden de wetten en regelgeving opgesomd die nadere invulling geven aan uiteenlopende aspecten die betrekking hebben op dierenwelzijn.

1. **Regeling Welzijn**
   Deze regeling bevat specifieke welzijnsregels voor dieren die worden gehouden voor productiedoelen, zoals landbouwhuisdieren.
2. **Visserijwet**
   De wet bevat regels en voorschriften met betrekking tot verschillende aspecten van de visserij, waaronder visvergunningen, visquota, vangstmethoden, natuurbescherming, en het toezicht en handhaving van deze regels.

Handhaving van de wettelijke regels

In Nederland wordt de naleving van het wettelijk kader gecontroleerd en gehandhaafd door de volgende instanties:

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA): De NVWA is verantwoordelijk voor het toezicht op en de handhaving van wet- en regelgeving op het gebied van dierenwelzijn, met name met betrekking tot landbouwhuisdieren, gezelschapsdieren en dieren in de handel.

De Nederlandse politie: Binnen de Nederlandse politie is een onderdeel speciaal belast met het handhaven van dierenwelzijn. Zij richt zich voornamelijk op het voorkomen en bestrijden van dierenmishandeling en -verwaarlozing.

Provincie Noord-Brabant, milieudienst: De controle en handhaving van het wettelijk kader is met name gericht op het gebied van veehouderijen en diertransporten.

Dierenbescherming: De dierenbescherming speelt een belangrijke rol in het bevorderen van dierenwelzijn en het signaleren van misstanden en het bieden van ondersteuning bij handhavingszaken.

Dierenartsen: De dierenarts speelt een cruciale rol bij het waarborgen van dierenwelzijn, zowel in de particuliere praktijk als in de samenwerking met overheidsinstanties. Zij kunnen betrokken zijn bij inspecties, het verstrekken van medisch advies en het rapporteren van gevallen van dierenmishandeling en - verwaarlozing.

Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID): Deze heeft als taak het handhaven van wet- en regelgeving met betrekking tot dierenwelzijn. Zij richt zich op het toezicht houden op de naleving van de regels die dieren beschermen tegen mishandeling, verwaarlozing en andere vormen van slechte behandeling. Hiermee vormt zij een cruciale rol bij het handhaven van de dierenwelzijnswetten en-regels en bij het beschermen van dieren tegen mishandeling en verwaarlozing.

Samen sterk in Brabant (SsiB): Samen sterk in Brabant (omgevingsdienst) beoordeelt en geeft vergunning voor uitvoering van het FBP en handhaaft onder andere op illegale handelingen zoals stroperij.

Gemeenten: Deze heeft een taak op verschillende aspecten van het bevorderen van dierenwelzijn. Gemeentelijke boa's hebben verschillende taken als het gaat om het toezien op gemeentelijke regels op het gebied van dieren. Denk daarbij aan aanlijningsgeboden en regels rondom het voeren van (wilde) dieren. Daarnaast hebben boa's een belangrijke rol als het gaat om het signaleren van problemen rondom het welzijn van dieren, zoals in het geval van dierenmishandeling.

Uitvoering van het dierenwelzijnsbeleid

Dit document beschrijft de doelstellingen en ambities van de gemeente Bergen op Zoom op het gebied van dierenwelzijn. Om deze ambities effectief te realiseren, is een zorgvuldige, haalbare en doelgerichte uitvoering noodzakelijk. Doelstellingen hebben immers pas waarde wanneer zij daadwerkelijk bijdragen aan het gewenste resultaat.

Aangezien Bergen op Zoom voorheen geen integraal dierenwelzijnsbeleid kende en het thema nog onvoldoende was verankerd binnen de organisatie, is een zorgvuldige implementatie extra belangrijk. Daarom wordt op basis van dit beleid een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin de concrete uitwerking en aanpak van de ambities worden vastgelegd. Met dit uitvoeringsprogramma zorgt de gemeente voor een gestructureerde en realistische uitvoering, waarmee het dierenwelzijn binnen de gemeente aantoonbaar wordt verbeterd en duurzaam geborgd binnen de beschikbare middelen en bevoegdheden.

Leeswijzer

De opbouw van dit document is als volgt: hoofdstuk 1 behandelt het welzijn van gezelschapsdieren. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de aanpak van zwerfdieren en de maatregelen die we nemen om te voorkomen dat (gezelschaps)dieren zwerfdieren worden. Hoofdstuk 4 beschrijft de doelstellingen die we hanteren om het welzijn van wilde dieren zoveel mogelijk te waarborgen en te bevorderen. Tot slot geeft hoofdstuk 5 een overzicht van de rol die de gemeente voor zichzelf ziet, zowel in beleid als in uitvoering.

3. Gezelschapsdieren

Gezelschapsdieren zijn voor veel inwoners een waardevol onderdeel van het gezin. Ze bieden troost, structuur en verbondenheid. Tegelijk zijn deze dieren volledig afhankelijk van hun eigenaar voor hun welzijn. Het welzijn van gezelschapsdieren is dan ook verbonden met het bewustzijn, de kennis en het gedrag van mensen.

De gemeente Bergen op Zoom wil hierin een actieve en stimulerende rol spelen. Door middel van voorlichting, regelgeving en handhaving wordt een omgeving gecreëerd waarin dierenwelzijn vanzelfsprekend is.

3.1 Bewustwording

Een goede relatie tussen mens en dier begint bij kennis. Veel problemen met dieren ontstaan uit onwetendheid of misvattingen over verzorging en gedrag. Daarom wil de gemeente inzetten op educatie, zowel voor volwassenen als kinderen. Op de gemeentelijke website en via sociale media wordt aandacht besteed aan verantwoord huisdierbezit, chippen, verzorging, voeding en het voorkomen van verwaarlozing. Ook wordt het meldnummer 144 actief onder de aandacht gebracht bij het melden van dieren in nood.

Voor kinderen en jongeren is educatie nog belangrijker. Op jonge leeftijd ontstaat het morele besef dat dieren levende wezens zijn met gevoel en dat zij recht hebben op een goed leven. De gemeente wil ondersteuning bieden aan het geven van gastlessen op scholen, in samenwerking met partijen zoals het Natuurpodium en de Dierenbescherming. Zo wordt dierenwelzijn onderdeel van brede maatschappelijke vorming.

3.2 Verantwoorde verkoop

De manier waarop dieren verkocht worden, bepaalt mede hun toekomst. Impulsaankopen en gebrekkige informatie leiden geregeld tot dieren die al snel in een asiel belanden of ernstig verwaarloosd raken. De gemeente wil deze vicieuze cirkel doorbreken door diervriendelijke verkooppraktijken te stimuleren.

Dierenwinkels worden gewezen op keurmerken zoals *Dierbaar*, die garanties bieden voor goede verzorging en zorgvuldige overdracht. Ook gaat de gemeente het gesprek aan met lokale ondernemers over hun verantwoordelijkheid. In lijn met landelijke ontwikkelingen is Bergen op Zoom bovendien kritisch over de verkoop van dieren in tuincentra, waar vaak onvoldoende kennis en begeleiding aanwezig is.

3.3 Opvang

Soms raken mensen onverwacht niet meer in staat om voor hun dier te zorgen. Denk aan situaties van detentie, huisuitzetting of opname in een zorginstelling. In zulke gevallen moet de gemeente kunnen garanderen dat het dier tijdelijk wordt opgevangen, totdat duidelijk is of de eigenaar terugkeert of afstand doet.

Hiervoor bestaan afspraken met Stichting Arduin, die opvang regelt voor dieren in deze noodsituaties. Ook in acute situaties, zoals wanneer een dier in de woning wordt achtergelaten of bij het overlijden van de eigenaar, wordt gezorgd voor snelle interventie en passende opvang. Deze voorziening wordt afgestemd met andere gemeenten, zodat continuïteit en bereikbaarheid gewaarborgd zijn.

Tegelijkertijd kijkt de gemeente breder naar het sociale domein. Diereneigenaren in kwetsbare situaties, bijvoorbeeld bij armoede of schuldenproblematiek, worden in contact gebracht met organisaties die kunnen helpen bij de verzorging of herplaatsing van het dier. Zo wordt voorkomen dat problemen escaleren en dieren de dupe worden.

3.4 Vroegsignalering

Dierenmishandeling en verwaarlozing blijven vaak lang onzichtbaar. Gemeentelijke medewerkers, van wijkteams tot toezichthouders, kunnen een cruciale rol spelen in het vroeg signaleren van problemen. De gemeente investeert daarom in training en bewustwording van deze medewerkers.

Aan de hand van signaleringskaarten van de Dierenbescherming leren professionals waar ze op moeten letten en hoe ze moeten handelen bij vermoedens van dierenleed. Ook wordt een meldpunt opgenomen in de gemeentelijke Meldpuntwijzer, zodat burgers en professionals weten waar ze terecht kunnen. Zo ontstaat een vangnet dat niet alleen dieren, maar vaak ook mensen helpt: mishandeling van dieren gaat geregeld gepaard met huiselijk geweld of psychische problemen.

3.5 Honden

Honden zijn zichtbare gezelschapsdieren in het straatbeeld. Dat vraagt om duidelijke afspraken die overlast beperken én het welzijn van de dieren borgen. Bergen op Zoom voert daarom actief beleid rond hondenbezit. Er zijn aanlijnplichten, opruimplichten en mogelijkheden tot het opleggen van een muilkorfplicht bij gevaarlijke honden. Handhaving hiervan is een prioriteit voor gemeentelijke boa's.

Daarnaast wordt voortdurend gekeken naar de spreiding en inrichting van losloop- en uitlaatplaatsen. Goede voorzieningen zorgen voor minder spanningen tussen hondenbezitters en andere gebruikers van de openbare ruimte. Tegelijkertijd wordt het belang van goede socialisatie en opvoeding van honden onder de aandacht gebracht.

Bij agressieve honden wordt nauw samengewerkt met gedragsexperts. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor een meldpunt voor gevaarlijke honden, zodat signalen vroegtijdig kunnen worden opgepakt. Dit sluit aan bij landelijke richtlijnen en het gemeentelijke beleid *Gevaarlijke Honden*.

3.6 Katten

Katten zonder eigenaar veroorzaken overlast, vormen een risico voor de volksgezondheid en brengen druk op opvangcentra. Veel van deze katten zijn ooit huisdieren geweest die hun baasje zijn kwijtgeraakt. Omdat chippen en registreren bij katten nog niet verplicht is, is hereniging vaak onmogelijk.

De gemeente wil dit probleem aanpakken via preventie. Er wordt voorlichting gegeven over het belang van chippen en registratie, en er worden chipacties georganiseerd in samenwerking met dierenartsen en opvangorganisaties. Ook sluit de gemeente zich aan bij de landelijke lobby voor een verplichte chipregistratie voor katten.

Door in te zetten op bewustwording en praktische ondersteuning, wordt de instroom van zwerfkatten teruggedrongen en het welzijn van deze dieren verbeterd.

3.7 Vuurwerk

Vuurwerk is voor veel dieren een bron van paniek. Honden raken vermist, katten kruipen dagenlang weg en vogels schrikken op uit hun slaap. De gemeente neemt deze problematiek serieus en werkt aan het beperken van vuurwerkoverlast voor dieren.

Naast het handhaven van de APV, waarin onder meer de mogelijkheid is opgenomen om vuurwerkvrije zones aan te wijzen, voert de gemeente campagne om mensen bewust te maken van de impact van vuurwerk op dieren. Zeker rond de jaarwisseling is er extra aandacht voor het melden en helpen van gewonde of vermiste dieren.

Met het oog op het landelijke verbod op consumentenvuurwerk vanaf 2026 werkt de gemeente aan een goede voorbereiding van lokale regelgeving en uitvoering.

3.8 Rampenplan

Bij grootschalige incidenten of rampen mogen dieren niet worden vergeten. De gemeente zorgt ervoor dat het gemeentelijk rampenplan ook voorziet in de opvang, verzorging en registratie van gezelschapsdieren bij evacuaties of calamiteiten.

Samen met partners zoals de Dierenbescherming, brandweer, opvangorganisaties en politie wordt een draaiboek opgesteld dat beschrijft wie wat doet wanneer een dier in nood raakt bij een crisissituatie. Ook hier geldt: het welzijn van dieren is niet optioneel.

Tot slot

Gezelschapsdieren vormen een onmisbaar onderdeel van vele gezinnen in Bergen op Zoom. Het welzijn van deze dieren is nauw verbonden met het bewustzijn en de verantwoordelijkheid van hun eigenaren. De gemeente neemt daarom een actieve rol in het bevorderen van dierenwelzijn door middel van voorlichting, regelgeving, handhaving en samenwerking met diverse partners.

Door educatie en bewustwording wil de gemeente ervoor zorgen dat inwoners beter weten wat verantwoord dierenbezit inhoudt en hoe zij kunnen bijdragen aan een veilig en gezond leven voor hun dieren. Ook de aanpak van problemen zoals impulsaankopen, zwerfdieren, agressieve honden en vuurwerkoverlast wordt structureel opgepakt. Bovendien wordt gezorgd voor adequate opvang in noodsituaties en wordt vroegtijdige signalering van dierenleed gestimuleerd, wat ook een bredere sociale impact kan hebben.

Met een integrale en samenhangende aanpak streeft Bergen op Zoom ernaar dat alle gezelschapsdieren gezien, beschermd en geholpen worden wanneer dat nodig is. Zo draagt de gemeente bij aan een samenleving waarin mens en dier in goede harmonie samenleven en waarin het welzijn van dieren vanzelfsprekend is. In bijlage 1 is een overzicht van de doelstellingen en maatregelen voor gezelschapsdieren terug te vinden.

4. Zwerfdieren

Zwerfdieren zijn gevonden dieren waarvan onduidelijk is of zij een eigenaar hebben en wie deze eigenaar is. Dit kunnen bijvoorbeeld katten, honden of vogels zijn die over straat zwerven. Het opvangen van zwervende huisdieren, evenals huisdieren die door hun eigenaar aan hun lot zijn overgelaten, is een wettelijke taak van de gemeente, zoals vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek (boek 5, artikel 8, lid 3).

De opvangtermijn bedraagt minimaal 14 dagen. Binnen deze periode kan de rechtmatige eigenaar het dier ophalen, waarbij de kosten voor opvang en medische verzorging voor zijn of haar rekening zijn.

4.1 Opvang

Bergen op Zoom heeft ervoor gekozen deze wettelijke taak uit te besteden. De gemeente betaalt een redelijke vergoeding voor vervoer en opvang van de gevonden dieren. Stichting Arduin uit Roosendaal verzorgt momenteel voor Bergen op Zoom en vijf andere gemeenten de dierenambulance en dierenopvang. Arduin is verantwoordelijk voor het vervoer, de huisvesting en de verzorging van zwerfdieren en gevonden huisdieren.

De dieren krijgen de verplichte vaccinaties en worden, indien nodig, gechipt en geregistreerd. Dieren die specialistische opvang nodig hebben, worden overgebracht naar geschikte voorzieningen. Ook dieren die dakloos zijn geworden door huisuitzettingen of huisontruimingen worden opgevangen, conform de Algemene wet bestuursrecht (artikelen 5:29 en 5:30). Deze opvang geldt ook voor dieren waarvan de eigenaar tijdelijk niet kan zorgen, bijvoorbeeld bij ziekenhuisopname. Alle kosten voor deze opvang blijven bij de eigenaar liggen.

De gemeente onderhoudt structureel overleg met Arduin en andere mogelijke partners om afspraken te maken die praktisch en werkbaar zijn voor alle betrokken partijen. Hierbij wordt gekeken naar (financiële) ondersteuning en de opvang van dieren die gedwongen moeten worden opgevangen, bijvoorbeeld bij arrestaties of huiselijk geweld.

4.2 Vrijwilligers en maatschappelijke betrokkenheid

In Bergen op Zoom zijn diverse vrijwilligersorganisaties actief die zich inzetten voor het welzijn van (verwilderde) zwerfdieren. Zij halen jaarlijks honderden zwerfkatten van straat, zorgen voor medische zorg en herplaatsing en dragen bij aan het terugdringen van het aantal zwerfdieren. De gemeente erkent de waarde van deze inzet en faciliteert deze organisaties waar mogelijk, bijvoorbeeld door hen uit te nodigen voor de dierenwelzijnstafel en financiële ondersteuning te bieden.

4.3 Preventie door informatie en educatie

Een belangrijk onderdeel van het terugdringen van zwerfdieren is het vergroten van het bewustzijn over verantwoord dierenbezit. Veel zwerfkatten waren ooit huisdieren die hun baasje zijn kwijtgeraakt. Omdat chippen en registratie bij katten nog niet verplicht zijn, is het moeilijk om dieren terug te brengen naar hun eigenaar. De gemeente zet daarom in op voorlichting over het belang van chippen en registratie via de gemeentelijke website, sociale media en samen met dierenartsen en opvangorganisaties door middel van chipacties. Daarnaast sluit Bergen op Zoom zich aan bij landelijke initiatieven voor verplichte chipregistratie van katten.

Tot slot

Het opvangen en terugdringen van zwerfdieren vraagt om een integrale aanpak waarin samenwerking, preventie en maatschappelijke betrokkenheid centraal staan. De gemeente Bergen op Zoom erkent haar wettelijke verantwoordelijkheid en werkt nauw samen met Stichting Arduin, vrijwilligersorganisaties en andere partners om een effectieve opvang en zorg te garanderen. Door het versterken van voorlichting en educatie over verantwoord dierenbezit, en het stimuleren van chippen en registratie, wordt niet alleen het welzijn van zwerfdieren verbeterd, maar ook de kans op hereniging met hun eigenaar vergroot. De gemeente zet zich in om deze aanpak structureel voort te zetten en waar nodig verder te ontwikkelen, zodat zwerfdieren veilig, gezond en met respect behandeld worden binnen onze gemeenschap. In bijlage 2 is een overzicht van de doelstellingen en maatregelen voor zwerfdieren in de gemeente Bergen op Zoom terug te vinden.

5. (Bedrijfsmatig) gehouden dieren

Dieren worden in Nederland in uiteenlopende contexten gehouden. Soms bedrijfsmatig, zoals in de veehouderij, en soms in hobbymatige of educatieve setting, zoals op een kinderboerderij of dierenweide. Daarnaast zijn er evenementen waar dieren worden ingezet voor vermaak of educatie. Al deze vormen van dierhouderij brengen specifieke verantwoordelijkheden en aandachtspunten met zich mee, zeker als het gaat om het waarborgen van dierenwelzijn.

De gemeente Bergen op Zoom erkent het belang van goed beleid en toezicht op het welzijn van gehouden dieren. Tegelijkertijd is de rol van de gemeente hierin niet altijd leidend. Verschillende bestuurslagen, zoals de provincie en de Rijksoverheid, hebben hun eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Bergen op Zoom sluit daarom zoveel mogelijk aan bij deze landelijke en provinciale richtlijnen en vult deze aan waar mogelijk.

5.1 Schuilstallen

Een belangrijk aspect van dierenwelzijn in de buitenlucht is de mogelijkheid voor landbouwdieren om te kunnen schuilen tegen weersinvloeden. Of het nu gaat om paarden, ezels, geiten of schapen, beschutting tegen regen, wind, zon en sneeuw is essentieel. Schuilstallen zijn hiervoor een eenvoudige, maar effectieve oplossing.

In de praktijk blijkt echter dat ruimtelijke regelgeving het plaatsen van schuilstallen soms belemmert. In Bergen op Zoom wordt vanuit de ‘ja, mits-gedachte’ gekeken naar het faciliteren van deze voorzieningen. Dat wil zeggen dat de gemeente in principe positief staat tegenover het plaatsen van schuilstallen, mits dit op een verantwoorde manier gebeurt en binnen de gestelde kaders past. Door maatwerk mogelijk te maken en flexibel om te gaan met regels waar het kan, dragen we bij aan het verbeteren van het welzijn van landbouwdieren in onze gemeente.

5.2 Kinderboerderijen en dierenweides

In Bergen op Zoom spelen kinderboerderijen en dierenweides een waardevolle rol in het verbinden van mens en dier. Locaties zoals de Nieuwe Drenck, het Hertenkamp in Halsteren en de Dierenweide Lambertijnenhof zijn vrij toegankelijk voor jong en oud. Hier maken bezoekers, vaak voor het eerst, kennis met boerderijdieren en de natuur.

Hoewel deze locaties geen eigendom zijn van de gemeente en er geen structurele financiële ondersteuning wordt geboden, is er wél betrokkenheid vanuit het oogpunt van dierenwelzijn. Kinderboerderijen hebben niet alleen een recreatieve functie, maar vervullen ook een belangrijke educatieve rol. Bezoekers leren over diergedrag, verzorging en respectvolle omgang met dieren.

De gemeente vindt het belangrijk dat deze instellingen hun verantwoordelijkheid nemen voor het welzijn van de dieren. Waar nodig treedt de gemeente hierover in gesprek met de beheerders. Daarnaast stimuleert Bergen op Zoom kinderboerderijen om het GD Keurmerk Zoönosen te behalen, waarmee wordt gewaarborgd dat risico’s op overdraagbare ziekten tussen dier en mens tot een minimum worden beperkt.

We zien het als onze taak om dit bewustzijn te stimuleren en waar mogelijk te ondersteunen, zodat dieren ook binnen deze context de zorg en aandacht krijgen die zij verdienen.

5.3 Dieren en evenementen

Hoewel de aanwezigheid van dieren tijdens evenementen voor de mens kan bijdragen aan de beleving, heeft dit mogelijk negatieve gevolgen voor het welzijn van deze dieren. De Wet Dieren en het eigen evenementenbeleid van Bergen op Zoom bevatten daarom bepalingen die de inzet van dieren reguleren. Zo is het volgens artikel 4.15 van de Wet Dieren in principe verboden om evenhoevigen bijeen te brengen op evenementen, met uitzondering van runderen, schapen en geiten. Bergen op Zoom volgt deze wetgeving nauwgezet. Hoewel de landelijke wetgeving daarmee ruimte laat voor het inzetten van bepaalde diersoorten tijdens evenementen, wil Bergen op Zoom dat het welzijn van dieren die bij evenementen worden ingezet, wordt gewaarborgd en bevorderd. Daarover gaat zij in gesprek aan met organisatoren van evenementen. Bij evenementen waarin dieren een rol spelen, wordt de aanvraag doorgestuurd naar de GHOR. De GHOR geeft advies op basis van landelijke hygiënische richtlijnen.

Tot slot

Het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente Bergen op Zoom weerspiegelt de overtuiging dat zorgvuldig omgaan met dieren een gezamenlijke verantwoordelijkheid is. Of het nu gaat om landbouwdieren in de buitenlucht, dieren op educatieve locaties of dieren die betrokken zijn bij evenementen: in alle gevallen verdient het dier respect, bescherming en aandacht voor zijn welzijn.

Hoewel veel verantwoordelijkheden liggen bij landelijke en provinciale overheden, neemt Bergen op Zoom een actieve en betrokken houding aan binnen de ruimte die er lokaal wél is. Door knelpunten te signaleren, maatwerk mogelijk te maken en samenwerking met ketenpartners te zoeken, draagt de gemeente bij aan het versterken van dierenwelzijn in uiteenlopende situaties.

Vanuit een positieve benadering worden initiatieven gefaciliteerd die het welzijn van dieren bevorderen. Tegelijkertijd wordt ingezet op bewustwording, educatie en het stellen van duidelijke grenzen wanneer het welzijn van dieren in het geding is. Met dit beleid zet Bergen op Zoom zich in voor een samenleving waarin dieren met zorg en verantwoordelijkheid worden behandeld, nu en in de toekomst. In bijlage 3 is een overzicht van de doelstellingen en maatregelen voor (bedrijfsmatig) gehouden dieren in de gemeente Bergen op Zoom terug te vinden.

6. Wilde dieren

Wilde dieren vormen een belangrijk onderdeel van de biodiversiteit in en rondom Bergen op Zoom. De gemeente streeft naar een verantwoord en zorgvuldig beleid dat het welzijn van in het wild levende dieren beschermt en versterkt, in samenhang met natuurbehoud, veiligheid en leefkwaliteit. Door samen te werken met ketenpartners, vrijwilligers en inwoners geven we invulling aan onze maatschappelijke zorgplicht en de toenemende aandacht voor het welzijn van dieren in de openbare ruimte.

6.1 Bescherming van wilde vogels

Rondom gebieden zoals het Markiezaatsmeer, de Binnenschelde, het Bersche Diep en de Prinsesseplaat leven en broeden tal van wilde (weide)vogels. Deze soorten zijn kwetsbaar en gevoelig voor verstoring. De gemeente zet zich daarom actief in om deze vogelpopulaties te beschermen. In overleg met natuurorganisaties en ketenpartners worden de mogelijkheden verkend om geschikte maatregelen te treffen, zoals het aanwijzen van rustgebieden en het beperken van verstorende activiteiten in broedseizoenen. Via overlegtafels zoals de dierenwelzijnstafel wordt gezamenlijk gekeken naar effectieve en haalbare acties.

6.2 Voorkomen van wildaanrijdingen

Aanrijdingen met (groot) wild leiden jaarlijks tot gewonde of dode dieren en brengen risico's mee voor weggebruikers. Samen met organisaties als Staatsbosbeheer en Wildbeheereenheden worden maatregelen genomen om deze incidenten te voorkomen. De gemeente plaatst blauwe reflectoren en bermplankjes op risicolocaties om dieren te ontmoedigen wegen over te steken. Op bekende paddentreklocaties wordt onderzocht waar ecotunnels kunnen bijdragen aan veilige migratie. Op routes waar vaak aanrijdingen voorkomen, worden bovendien visuele signalen zoals wegdekschilderingen toegepast. Deze combinatie van maatregelen draagt bij aan verkeersveiligheid én dierenwelzijn.

6.3 De opvang van gewonde of zieke wilde dieren

Hoewel de opvang van wilde dieren geen formele gemeentelijke taak is, kiest Bergen op Zoom er bewust voor om hierin te faciliteren. Voor alle hulpbehoevende dieren, wild én gehouden, wordt het vervoer en de opvang geregeld via contractuele afspraken met gespecialiseerde partijen. Bij (nood)situaties zoals woningontruimingen, brand of crisis worden dieren opgevangen volgens een uitvoeringskaart, opgesteld in samenwerking met de hulpdiensten. Deze aanpak wordt regelmatig geëvalueerd en aangepast aan nieuwe inzichten en wetgeving.

6.4 Jacht, populatiebeheer en schadebestrijding

De gemeente vervult een regierol bij de uitvoering van schadebeheer op haar eigen gronden, binnen de kaders van de Wet Natuurbescherming. Daarbij staat een zorgvuldige afweging van belangen centraal. Jacht is alleen toegestaan wanneer sprake is van een aantoonbare noodzaak, en alternatieve diervriendelijke maatregelen worden altijd eerst overwogen. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om toekomstige jachtcontracten nadrukkelijk te koppelen aan beheer- en schadebestrijdingsdoeleinden, passend bij de gemeentelijke visie op dierenwelzijn, biodiversiteit en natuurbescherming. Bij overlast door plaagdieren worden preventieve en duurzame methoden toegepast, zoals het waarschuwen voor de eikenprocessierups, het inzetten van de IPM-methode bij rattenbestrijding, en het hanteren van de TNR-methode bij zwerfkatten.

6.5 Openbaar water en (sport)vissen

De gemeentelijke wateren vervullen een belangrijke rol in de ecologie, recreatie en klimaatadaptatie van Bergen op Zoom. Hoewel de gemeente beperkt bevoegd is als het gaat om vissen zelf, kan via visrechten op eigen gronden wél worden gestuurd op verantwoorde omgang met vissen en waterkwaliteit. In toekomstige verhuurovereenkomsten wordt onderzocht hoe duurzaamheid, dierenwelzijn en klimaatverandering beter kunnen worden meegenomen. Daarmee sluit het gemeentelijk visbeleid aan bij bredere doelstellingen op het gebied van leefomgeving en natuur.

Tot slot

Het dierenwelzijn van in het wild levende dieren verdient blijvende aandacht binnen het gemeentelijk beleid. Bergen op Zoom erkent dat deze dieren onlosmakelijk verbonden zijn met onze natuur, biodiversiteit en leefomgeving. Door in te zetten op bescherming, preventie, opvang en samenwerking met betrokken partners, wordt bijgedragen aan een samenleving waarin

ook wilde dieren met respect worden behandeld. De gemeente neemt hierin haar verantwoordelijkheid, zowel vanuit wettelijke verplichtingen als vanuit maatschappelijke betrokkenheid.

7. Dierenwelzijn en gemeentelijk beleid

Dierenwelzijn is een breed thema dat raakt aan meerdere beleidsterreinen van de gemeente Bergen op Zoom. Van ruimtelijke ontwikkeling tot openbare ruimte, van educatie tot handhaving. Dit hoofdstuk beschrijft hoe dierenwelzijn structureel een plek krijgt binnen het gemeentelijk beleid, met als uitgangspunt een integrale benadering en samenwerking met partners.

7.1 Dierenwelzijnstafel

Om dierenwelzijn goed te kunnen borgen binnen het gemeentelijke beleid, is het van belang om structureel in gesprek te blijven met relevante betrokkenen. Daarom wordt een jaarlijkse dierenwelzijnstafel ingericht. Aan deze overlegtafel nemen zowel interne als externe stakeholders deel zoals beleidsmedewerkers, handhavers, dierenopvangorganisaties, dierenartsen en vrijwilligersinitiatieven.

De dierenwelzijnstafel heeft als doel ervaringen op te halen en uit te wisselen. Door aan te sluiten bij andere relevante overlegstructuren, zoals de Groentafel, wordt de samenwerking over beleidsterreinen heen gestimuleerd. Zo kunnen thema's als biodiversiteit, gezondheid, ruimtelijke inrichting en dierenwelzijn in samenhang worden benaderd.

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt dierenwelzijn hierdoor beter ingebed, en het netwerk rondom dit thema geactiveerd en versterkt.

7.2 Voorbeeldfunctie gemeente

De gemeente Bergen op Zoom wil zelf het goede voorbeeld geven als het gaat om dierenwelzijn. Binnen de eigen organisatie wordt daarom bewust gekozen voor duurzame en diervriendelijke alternatieven. Zo zijn in de gemeentelijke kantine biologische en scharrelproducten geïntroduceerd en worden vegetarische dagen actief gestimuleerd, bijvoorbeeld op Dierendag of de Dag van de Duurzaamheid.

Om haar rol als voorbeeldgemeente te versterken, sluit Bergen op Zoom zich ook aan bij landelijke initiatieven die gericht zijn op het verbeteren van dierenwelzijn. In dit kader wordt de gemeente lid van platform DierVizier – een netwerk van gemeenten dat zich inzet voor kennisdeling, beleidsontwikkeling en het versterken van de positie van dierenwelzijn in het lokale bestuur. Door deel te nemen aan dit platform blijft de gemeente op de hoogte van actuele ontwikkelingen en goede voorbeelden, en draagt zij actief bij aan verdere professionalisering van het dierenwelzijnsbeleid.

Deze voorbeeldfunctie draagt niet alleen bij aan bewustwording binnen de gemeentelijke organisatie, maar onderstreept ook het belang van dierenwelzijn als integraal onderdeel van duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleid.

7.3 Natuurinclusief bouwen in en beheer van de openbare ruimte

Bij het inrichten en beheren van de openbare ruimte houdt de gemeente expliciet rekening met de belangen van dieren en de bescherming van biodiversiteit. Werkzaamheden in het groen, zoals maaien, snoeien en kappen, worden zoveel mogelijk afgestemd op broed- en rustperiodes van dieren om schade te voorkomen. Daarnaast wordt actief ingezet op ecologische versterking van de leefomgeving, bijvoorbeeld door de aanleg van bij- en vlindervriendelijke bermen en bloemrijke zones.

Ook bij nieuwbouw en renovatie wordt gestimuleerd om natuurinclusieve oplossingen toe te passen. Denk aan groene daken, gevelbeplanting, nestkasten voor vogels, of voorzieningen voor vleermuizen. Dit soort maatregelen vergroot de ecologische waarde van de gebouwde omgeving en biedt ruimte voor in het wild levende dieren in een steeds verder verdichtende stad.

De gemeente ziet natuurinclusief bouwen als een essentieel onderdeel van klimaatadaptatie en toekomstbestendig beleid. Groene oplossingen dragen bij aan het tegengaan van hittestress, wateroverlast en het versterken van de leefomgeving – zowel voor mens als dier.

7.4 Gemeentelijk Rioleringsplan, beheer waterwegen en waterkwaliteit

Een gezond watermilieu is van groot belang voor het welzijn van watergebonden dieren, zoals vissen, amfibieën en watervogels. De gemeente werkt in het kader van de Omgevingswet aan integraal waterbeleid en voert dit onder meer uit via het gemeentelijk rioleringsplan. Hierbij wordt gewerkt volgens het principe van klimaatrobuust waterbeheer.

Bij het onderhoud van watergangen wordt zorgvuldig rekening gehouden met de natuurlijke cycli van dieren. Zo worden baggerwerkzaamheden en maai-activiteiten afgestemd op de paai- en broedperiode, doorgaans van maart tot en met juli. Alleen bij calamiteiten wordt hiervan afgeweken. Ook tijdens uitvoeringsprojecten worden preventieve maatregelen getroffen om verstoring en schade aan dieren zoveel mogelijk te beperken.

Bij aanbestedingstrajecten worden randvoorwaarden opgenomen die het dierenwelzijn beschermen, zoals normen voor zuurstofgehalte in het water en het naleven van de Wet Natuurbescherming. Samen met het waterschap en andere waterbeheerders wordt gestreefd naar een gezonde waterkwaliteit, zodat vissen en andere soorten een geschikte leefomgeving behouden.

Het onderhoud van watergangen is afhankelijk van het eigenaarschap. Waar de gemeente zelf verantwoordelijk is voor het onderhoud, wordt dierenwelzijn nadrukkelijk meegewogen in de uitvoering.

Tot slot

Door dierenwelzijn op te nemen in uiteenlopende beleidsvelden, van ruimtelijke ontwikkeling tot openbare ruimte, van interne bedrijfsvoering tot ecologisch waterbeheer, draagt Bergen op Zoom bij aan een samenleving waarin dieren met respect worden behandeld. Niet alleen in woord, maar vooral in daad. De inzet op samenwerking, bewustwording en haalbare maatregelen zorgt ervoor dat dierenwelzijn een structurele plek krijgt binnen het gemeentelijk beleid.

Bijlage 1 Doelstellingen en Maatregelen - Gezelschapsdieren

De gemeente Bergen op Zoom heeft de volgende doelstellingen geformuleerd om het welzijn van gezelschapsdieren te waarborgen en te bevorderen. Om deze doelen te bereiken, zijn gerichte maatregelen vastgesteld.

Beleidsonderdeel	Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Maatregelen
Bewustwording	a. Het vergroten van bewustzijn rondom het thema en belang van dierenwelzijn door voorlichting en educatie	Inwoners en jeugd bewust maken van verantwoordelijkheden rondom dierenwelzijn	Educatie via website/socials, meldnummer 144 promoten, gastlessen op scholen
Verantwoorde verkoop	c. Het aanmoedigen van inwoners en ondernemers om diervriendelijke keuzes te maken	Stimuleren van verantwoorde aankoop van dieren	Gesprekken met ondernemers, promotie keurmerk Dierbaar, ontmoedigen verkoop in tuincentra
Opvang	b. Het faciliteren van initiatieven die dierenwelzijn verbeteren	Zorgen voor opvang van dieren bij noodsituaties	Samenwerking met Stichting Arduin, afstemming met andere gemeenten, doorverwijzing bij armoede/schulden
Vroeg signalering	a. Het vergroten van bewustzijn rondom het thema en belang van dierenwelzijn door voorlichting en educatie	Signaleren van mishandeling en verwaarlozing van dieren	Training medewerkers, signaleringskaarten, meldpunt in gemeentelijke Meldpuntwijzer
Honden	b. Het faciliteren van initiatieven die dierenwelzijn verbeteren	Beperken overlast en bevorderen welzijn honden	Aanlijn- en opruimplicht, losloopvoorzieningen, samenwerking gedragsexperts, meldpunt gevaarlijke honden
Katten	a. Het vergroten van bewustzijn rondom het thema en belang van dierenwelzijn door voorlichting en educatie	Beperken van zwerfkattenpopulatie en verbeteren welzijn	Voorlichting chippen, chipacties, landelijke lobby verplichte registratie
Vuurwerk	a. Het vergroten van bewustzijn rondom het thema en belang van dierenwelzijn door voorlichting en educatie	Beperken van vuurwerkstress bij dieren	Campagne over impact vuurwerk, handhaving APV, voorbereiding verbod consumentenvuurwerk
Rampenplan	d. Het geven van het goede voorbeeld door de gemeente zelf	Zorgen voor dieren bij rampen	Opnemen dierenopvang in rampenplan, draaiboek met ketenpartners

Bijlage 2 Doelstellingen en Maatregelen - Zwerfdieren

De gemeente Bergen op Zoom heeft doelstellingen geformuleerd om het welzijn van zwerfdieren te waarborgen en te bevorderen. Om deze doelen te bereiken, zijn gerichte maatregelen vastgesteld.

Beleidsonderdeel	Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Maatregelen
Opvang	b. Faciliteren van initiatieven die dierenwelzijn verbeteren	Zorgen voor opvang van zwerfdieren en dieren uit bijzondere situaties (zoals huisontruimingen)	Uitbesteding aan Stichting Arduin; opvang, verzorging, chippen/vaccineren; structureel overleg met opvangpartners
	e. Samenwerking met ketenpartners intensiveren en structureren	Afstemming over opvang van dieren bij arrestaties, ziekenhuisopname of huiselijk geweld	Structureel overleg met Arduin en andere partners om praktische en werkbare afspraken te maken
Vrijwilligers en maatschappelijke betrokkenheid	c. Inwoners en ondernemers aanmoedigen tot diervriendelijke keuzes	Betrekken van vrijwilligers bij opvang en herplaatsing van zwerfdieren	Ondersteunen van vrijwilligersorganisaties; uitnodiging voor dierenwelzijnstafel; incidentele financiële steun
	a. Vergroten van bewustzijn rondom het belang van dierenwelzijn	Waardering en erkenning voor inzet van vrijwilligers bij zwerfdieren	Gemeente erkent waarde van vrijwilligerswerk en maakt dit zichtbaar via communicatie en samenwerking
Preventie door informatie en educatie	a. Vergroten van bewustzijn rondom het belang van dierenwelzijn	Voorlichting over verantwoord dierenbezit en voorkomen van zwerfdieren	Voorlichtingscampagnes via website, sociale media, dierenartsen en chipacties
	d. Gemeente geeft zelf het goede voorbeeld	Aansluiten bij landelijke chipregistratie-initiatieven	Gemeente ondersteunt landelijke chipcampagnes en neemt deel aan bewustwordingsacties

Bijlage 3 Doelstellingen en maatregelen - (Bedrijfsmatig) gehouden dieren

De gemeente Bergen op Zoom heeft doelstellingen geformuleerd om het welzijn van (bedrijfsmatig) gehouden dieren te waarborgen en te bevorderen. Om deze doelen te bereiken, zijn gerichte maatregelen vastgesteld.

Beleidsonderdeel	Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Maatregelen
Schuilstallen	b. Faciliteren van initiatieven die dierenwelzijn verbeteren	Realisatie van beschutting voor dieren bevorderen	Positieve houding ten aanzien van plaatsing schuilstallen ('ja, mits'); maatwerk leveren en flexibel omgaan met regels
	c. Inwoners en ondernemers aanmoedigen tot diervriendelijke keuzes	Dierenhouders stimuleren om beschutting te realiseren	Voorlichting over belang van beschutting; samenwerking met grondeigenaren en boeren
Kinderboerderijen en dierenweides	a. Vergroten van bewustzijn rondom het belang van dierenwelzijn	Bezoekers bewust maken van dierenwelzijn en dierverzorging	Kinderboerderijen en dierenweides als educatieve plekken onder de aandacht brengen
	b. Faciliteren van initiatieven die dierenwelzijn verbeteren	Stimuleren van verantwoord dierbeheer via GD Keurmerk Zoönosen	Kinderboerderijen aanmoedigen om GD Keurmerk Zoönosen te behalen
	e. Samenwerking met ketenpartners intensiveren en structureren	Gemeente treedt bij signalen in overleg met beheerders	Monitoring door gemeente; samenwerking met beheerders van dierenweides en kinderboerderijen
Dieren en evenementen	c. Inwoners en ondernemers aanmoedigen tot diervriendelijke keuzes	Gezondheid en welzijn van dieren tijdens evenementen bewaken	Met organisatoren van evenementen in gesprek gaan over het welzijn van ingezette dieren
	e. Samenwerking met ketenpartners intensiveren en structureren	Gezondheid en welzijn van dieren tijdens evenementen bewaken	Verplichte doorgeleiding van vergunningaanvragen naar GGD voor hygiëne-advies; toepassing Wet Dieren en landelijke regels

Bijlage 4 Doelstellingen en maatregelen – Wilde dieren

De gemeente Bergen op Zoom heeft doelstellingen geformuleerd om het welzijn van wilde dieren te waarborgen en te bevorderen. Om deze doelen te bereiken, zijn gerichte maatregelen vastgesteld.

Beleidsonderdeel	Hoofddoelstelling	Subdoelstelling	Maatregelen
Bescherming van wilde vogels	e. Het intensiveren en structureren van de samenwerking met ketenpartners	In samenwerking met partners vogelpopulaties en broedgebieden beschermen	- Inventarisatie van kwetsbare vogelgebieden via dierenwelzijnstafel - Overleg met ketenpartners - Mogelijk aanwijzen van beschermde natuur- of broedgebieden
Voorkomen van wildaanrijdingen	d. Het geven van het goede voorbeeld door de gemeente zelf	Verminderen van wildaanrijdingen via slimme ruimtelijke maatregelen	- Plaatsen van reflectoren bij risicolocaties - Aanbrengen van wegdekschilderingen - Verkeersborden plaatsen
	b. Het faciliteren van initiatieven die dierenwelzijn verbeteren	Bevorderen van veilige migratie van amfibieën	- Onderzoeken van locaties voor ecotunnels - Realiseren van veilige onderdoorgangen - Waarschuwingsborden bij bekende trekpunten
Opvang van gewonde wilde dieren	e. Het intensiveren en structureren van de samenwerking met ketenpartners	Structurele opvang en vervoer regelen in samenwerking met opvangpartijen	- Contract afsluiten met opvangorganisatie - Afspraken met Stichting Arduin en mogelijke opvolger - Inzet Bevolkingszorg bij noodsituaties - Gebruik uitvoeringskaart bij rampen
Jacht, populatiebeheer en schadebestrijding	d. Het geven van het goede voorbeeld door de gemeente zelf	Jacht beperken tot diervriendelijk beheer, met voorkeur voor preventieve methoden	- Alleen jacht t.b.v. schadebeheer - Diervriendelijke alternatieven toepassen (zoals eieren schudden) - Nieuwe contracten aanpassen of niet verlengen - Aansluiting bij wildbeheereenheden verplicht volgens Omgevingswet
	c. Het aanmoedigen van inwoners en ondernemers om diervriendelijke keuzes te maken	Diervriendelijke preventie van plaagdieroverlast stimuleren	- Voorlichting aan inwoners over preventieve maatregelen - Inzetten op TNR-methode voor zwerfkatten - Gebruik van IPM bij ratten - Waarschuwingslinten tegen eikenprocessierups

Openbaar water en (sport)vissen	a. Het vergroten van bewustzijn rondom het thema en belang van dierenwelzijn door voorlichting en educatie	Verantwoord omgaan met visrechten stimuleren met aandacht voor dierenwelzijn en natuurwaarden	- Voorwaarden in visrechtovereenkomsten onderzoeken - Bewustwording over zorgplicht bij visvangst - Aandacht voor ecologische belangen en klimaat in toekomstige overeenkomsten